

Dokument s plenarne sjednice

A10-0016/2024

21.11.2024

IZVJEŠĆE

o godišnjem izvješću o radu Europskog ombudsmana za 2023. godinu
(2024/2056(INI))

Odbor za predstavke

Izjestitelj: Alex Agius Saliba

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	13
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE	20
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	21
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	22

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o godišnjem izvješću o radu Europskog ombudsmana za 2023. godinu (2024/2056(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir godišnje izvješće o radu Europskog ombudsmana za 2023. godinu,
 - uzimajući u obzir članak 10. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
 - uzimajući u obzir članak 15., članak 24. stavak 3., članak 228. i članak 298. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir Uredbu Europskog parlamenta (EU, Euratom) 2021/1163 od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju propisa i općih uvjeta kojima se uređuje obnašanje dužnosti Europskog ombudsmana (Statut Europskog ombudsmana) i o stavljanju izvan snage Odluke 94/262/EZUČ, EZ, Euratom¹,
 - uzimajući u obzir članke 11., 41., 42. i 43. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),
 - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom,
 - uzimajući u obzir Europski kodeks o dobrom ponašanju zaposlenih u upravi, koji je Parlament usvojio 6. rujna 2001.,
 - uzimajući u obzir Okvirni sporazum o suradnji između Parlamenta i Europskog ombudsmana zaključen 15. ožujka 2006., koji je stupio na snagu 1. travnja 2006.,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o radu Europskog ombudsmana,
 - uzimajući u obzir članak 55. i članak 148. stavak 2. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za predstavke (A10-0016/2024),
- A. budući da je godišnje izvješće o radu Europskog ombudsmana za 2023. godinu službeno predano predsjednici Europskog parlamenta 18. travnja 2024. i da je europska ombudsmanica Emily O'Reilly predstavila izvješće Odboru za predstavke 4. rujna 2024. u Bruxellesu;
- B. budući da je na temelju članaka 20., 24. i 228. UFEU-a Europski ombudsman ovlašten primati pritužbe u vezi s nepravilnostima u postupanju institucija, tijela, ureda ili agencija Unije, s iznimkom Suda Europske unije u izvršavanju njegovih pravosudnih ovlasti;

¹ SL L 253, 16.7.2021., str. 1., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1163>

- C. budući da je člankom 15. UFEU-a utvrđeno da „institucije, tijela, uredi i agencije Unije, radi promicanja dobrog upravljanja i osiguranja sudjelovanja civilnog društva, pri svome radu koliko je god to moguće poštuju načelo otvorenosti djelovanja” i da „svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo pristupa dokumentima institucija, tijela, ureda i agencija Unije”;
- D. budući da se člankom 41. Povelje utvrđuje da „svatko ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku”;
- E. budući da članak 43. Povelje propisuje da „svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo obratiti se Europskom ombudsmanu u vezi s nepravilnostima u djelovanju institucija, tijela, ureda ili agencija Unije, s iznimkom Suda Europske unije u izvršavanju njegovih pravosudnih ovlasti.”;
- F. budući da se u članku 298. stavku 1. UFEU-a navodi da „u obavljanju svojih zadaća institucije, tijela, uredi i agencije Unije imaju potporu otvorene, učinkovite i neovisne europske administracije.”;
- G. budući da Europski ombudsman može predložiti preporuke te sugerirati pravna sredstva i poboljšanja s ciljem rješavanja različitih aspekata nepravilnosti u postupanju;
- H. budući da je 2023. godine Ombudsman otvorio 398 istraga, od kojih se 393 temeljilo na pritužbama, a pet ih je bilo na vlastitu inicijativu, te je zaključio 372 istrage (369 na temelju pritužbi i tri na vlastitu inicijativu);
- I. budući da se velika većina istraga 2023. odnosila na Komisiju (250 istraga, tj. 62,81 %), zatim na Europski ured za odabir osoblja (EPSO) (47 istraga, tj. 11,81 %), Europski parlament (16 istraga, tj. 4,02 %) i Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) (11 istraga, tj. 2,76 %); budući da se preostale istrage mogu navesti u sljedećem redoslijedu: Vijeće Europske unije (7 istraga ili 1,76 %), Europski ured za borbu protiv prijevara (7 istraga ili 1,76 %), Europska služba za vanjsko djelovanje (6 istraga ili 1,51 %), Europski nadzornik za zaštitu podataka (6 istraga ili 1,51 %), Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (5 istraga ili 1,26 %), druge agencije EU-a (33 istrage ili 8,27 %) i druge institucije ili tijela EU-a (12 istraga ili 3,01 %);
- J. budući da se najveći postotak istraga Ombudsmana 2023. odnosio na Komisiju, čije su administrativne aktivnosti pod budnim okom javnosti, s obzirom na to da ona predstavlja izvršnu vlast EU-a;
- K. budući da u istragama koje je Ombudsman zaključio 2023. u 99 (26,6 %) predmeta nisu pronađene nepravilnosti u postupanju, da je institucija pronašla ili djelomično pronašla rješenje ili se nagodila u 206 (55,4 %) predmeta, da daljnje istrage nisu bile opravdane u 46 (12,4 %) predmeta te da su nepravilnosti u postupanju utvrđene u 27 (7,3 %) predmeta;
- L. budući da su tri najvažnija područja istraga koje je Ombudsman zaključio 2023. bila transparentnost i odgovornost (tj. pristup informacijama i dokumentima) (34,2 %), službenička kultura (21,5 %) i zapošljavanje (15,3 %); budući da druga područja

uključuju dobro upravljanje kadrovskim pitanjima, pravilnu primjenu diskrecijskog prava (uključujući u postupcima zbog povrede prava), pravilno upravljanje postupcima zbog povrede prava, poštovanje temeljnih prava, poštovanje postupovnih prava, bespovratna sredstva, postupke nabave, ugovore, etička pitanja, sudjelovanje javnosti u donošenju odluka EU-a i dobro financijsko upravljanje;

- M. budući da je Ombudsman 2023. također proveo šire strateške istrage i poduzeo inicijative u vezi sa sustavnim spornim pitanjima u institucijama EU-a, uključujući pristup dokumentima, temeljna prava, etička pitanja, odgovornost u donošenju odluka i zapošljavanje javnih službenika EU-a;
- N. budući da građani EU-a imaju široko pravo pristupa dokumentima administracije EU-a; budući da je Ombudsman pokrenuo istragu na vlastitu inicijativu i od Komisije zatražio da se hitno pozabavi sustavnim kašnjenjima u obradi zahtjeva za pristup dokumentima kako bi se osiguralo poštovanje rokova utvrđenih u zakonodavstvu EU-a o javnom pristupu dokumentima (Uredba (EZ) br. 1049/2001²); budući da je ta istraga pokazala da kada pojedinci traže preispitivanje odluke o pristupu, što je poznato kao ponovni zahtjev, Komisija u 85 % slučajeva ne ispoštuje zakonske rokove, pri čemu se većina odgovora zaprimi nakon 60 dana; budući da zbog tih kašnjenja dobivene informacije često više nisu korisne podnositeljima zahtjeva, pa oni u relevantnom trenutku ne mogu sudjelovati u postupku donošenja odluka;
- O. budući da je 2023. Ombudsman objavio posebno izvješće nakon strateške istrage o vremenu koje je Europskoj komisiji potrebno da obradi zahtjeve za javni pristup dokumentima; budući da je Ured Ombudsmana to izvješće podnio Europskom parlamentu kako bi dobio njegovu potporu pri nastojanjima da Komisiju uvjeri da postupi sukladno njegovim preporukama, pri čemu je zauzeo stajalište da građani imaju pravo očekivati bolje postupanje od otvorene i moderne administracije EU-a, koja je usmjerena na pružanje usluga;
- P. budući da se o posebnom izvješću raspravljalo u Odboru Parlamenta za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove i da je ta rasprava rezultirala donošenjem rezolucije Europskog parlamenta naslovljene „Vrijeme koje je Komisiji potrebno da obradi zahtjeve za javni pristup dokumentima”³, koja je donesena 14. ožujka 2024. i u kojoj je Parlament izrazio veliku zabrinutost zbog ekstremnih kašnjenja u postupku Komisije koji ona provodi s ciljem odobravanja javnog pristupa traženim dokumentima i u kojoj je od Komisije zatražio da ukloni ta sustavna i velika kašnjenja; budući da je Parlament istaknuo da će u svrhu rješavanja tog problema razmotriti korištenje svim dostupnim parlamentarnim instrumentima; budući da se u Rezoluciji upućuje i na pregovore o kupnji cjepiva protiv bolesti COVID-19 te poziva na odgovarajuće objavljivanje od strane Komisije, na proaktivniju transparentnost s predodređenijim ljudskim resursima za obradu ponovnih zahtjeva te na otvoreniji i konstruktivniji stav prema podnositeljima zahtjeva;

² Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, SL L 145, 31.5.2001., str. 43., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001R1049>

³ SL C, C/2024/6560, 12.11.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202406560

- Q. budući da je Ombudsman naglasio potrebu za odgovarajućim praćenjem i primjenom provedbe novih etičkih pravila Parlamenta;
- R. budući da je Ombudsman priznao da je nakon afere Katargate u Parlamentu ostvaren znatan napredak ostvaren u jačanju etičkih pravila, no da je istodobno izrazio i zabrinutost zbog njihove provedbe i primjene; budući da je Ombudsman pokrenuo zasebnu istragu o putnim troškovima koje su od 2021. za Komisiju isplatile treće strane;
- S. budući da je transparentnost ključna sastavnica demokratskog društva i važan alat u borbi protiv korupcije; budući da građani EU-a imaju pravo na najvišu razinu transparentnosti; budući da je najviša razina pristupa javnim dokumentima od presudne važnosti za jamčenje odgovornosti;
- T. budući da je Ured Europskog ombudsmana 2023. dodatno povećao razinu javne osviještenosti o ulozi Ombudsmana u održavanju visokih radnih standarda u administraciji EU-a te u zaštiti prava i temeljnih sloboda građana;
1. odobrava godišnje izvješće za 2023. koje je predstavila ombudsmanica i pohvaljuje njezino izvrsno izlaganje najvažnijih činjenica i brojki povezanih s radom Ombudsmana tijekom 2023.;
 2. čestita Emily O'Reilly na izvanrednim rezultatima i neumornim naporima koje ulaže u podupiranje demokracije jačanjem odgovornosti i transparentnosti institucija, tijela, ureda i agencija EU-a te u osiguravanju da uprava EU-a reagira na zabrinutosti građana;
 3. cijeni kontinuiranu konstruktivnu suradnju Europskog ombudsmana s Europskim parlamentom, osobito Odborom za predstavke, kao i s drugim institucijama EU-a;
 4. pozdravlja činjenicu da je Ombudsman objavio vodič za pristup dokumentima EU-a, čija je svrha podići razinu osviještenosti građana o pravu na pristup dokumentima te im omogućiti da nadziru donošenje odluka u EU-u; smatra da je ključno građanima i dalje pružati odgovarajuće informacije o ulozi i opsegu aktivnosti Ombudsmana te njegovu utjecaju na razvoj institucija EU-a;
 5. pozdravlja preporuke nakon istrage Ombudsmana na vlastitu inicijativu o vremenu koje je Komisiji potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima; poziva Komisiju da unaprijedi način na koji rješava zahtjeve, da hitno riješi problem sustavnih kašnjenja i da poštuje rokove utvrđene u Uredbi (EZ) br. 1049/2001 o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije; dijeli stajalište Ombudsmana da su traženi dokumenti i informacije često vremenski osjetljivi i da mogu izgubiti relevantnost za podnositelje zahtjeva ako dođe do kašnjenja; smatra da Komisija mora proaktivno objavljivati dokumente i statističke podatke o tome kako postupa sa zahtjevima za pristup dokumentima jer su takve informacije ključne za povećanje transparentnosti u tom pogledu i jačanje odgovornosti Komisije prema građanima; ističe da je transparentnost postupka donošenja odluka bila u središtu mnogih istraga Ombudsmana, posebno u pogledu lobiranja;
 6. naglašava da je javni pristup dokumentima temeljno pravo građana EU-a i temelj europske demokracije; podsjeća na to da tehnološki i društveni razvoj od vremena donošenja Uredbe (EZ) br. 1049/2001 zahtijeva njezino usklađivanje s novim digitalnim

kontekstom; u tom pogledu prepoznaje potrebu za revizijom te uredbe i potiče Vijeće da započne konstruktivne pregovore s Parlamentom i Komisijom o toj reviziji kako bi te tri ključne institucije EU-a postale uzori transparentnosti i javne odgovornosti za cijeli EU; čvrsto vjeruje da bi se svi pregovori o reviziji Uredbe (EZ) br. 1049/2001 trebali temeljiti na stajalištu koje je Parlament već usvojio te da bi se njezino područje primjene trebalo proširiti na sve institucije, tijela i agencije EU-a, čime bi se povećala odgovornost u postupku donošenja odluka; u tom kontekstu podsjeća na stajalište Parlamenta da bi „dokument” trebao značiti svaki podatkovni sadržaj bez obzira na medij na kojemu se nalazi (zapisan na papiru ili pohranjen u elektroničkom obliku ili kao zvučni, vizualni ili audiovizualni zapis), a koji se odnosi na pitanje u nadležnosti institucije, tijela, ureda ili agencije Unije⁴; naglašava da je ključno da institucije budu transparentne u svojim odnosima s građanima, kao što je to potvrdio Ombudsman u svojoj istrazi o transparentnosti trijaloga⁵, u kojoj je to tijelo pokazalo da razumije posebne izazove i osjetljivosti u sustavu međuinstitucijskih pregovora EU-a, no ipak pozvalo institucije da ulože napore u prevladavanje takvih izazova kako bi se građanima omogućilo učinkovito ostvarivanje njihovih demokratskih prava;

7. podupire zaključke posebnog izvješća Ombudsmana⁶ Europskom parlamentu o vremenu koje je Europskoj komisiji potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima te izražava zabrinutost zbog ocjene Ombudsmana da ta sustavna i velika kašnjenja Komisije u rješavanju zahtjeva za javni pristup dokumentima predstavljaju nepravilnosti u postupanju; ističe da je važno da Komisija izdvoji više sredstava za rješavanje potvrdnih zahtjeva u skladu s Uredbom (EZ) br. 1049/2001 te naglašava potrebu za proaktivnijom transparentnošću i konstruktivnijim pristupom prema podnositeljima zahtjeva; poziva Komisiju da taj problem riješi kao prioritetno pitanje na temelju reforme upravljanja javnim pristupom dokumentima; podsjeća Komisiju na pravo Parlamenta da protiv nje pokrene postupak pred Sudom Europske unije te očekuje jasnu i nedvosmislenu predanost novog Kolegija povjerenika rješavanju tog problema;
8. prima na znanje istragu Ombudsmana o mjeri u kojoj Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija primjenjuju pravo EU-a i odluke Suda Europske unije kad je riječ o zahtjevima za javni pristup zakonodavnim dokumentima, u kojoj je Ombudsman naglasio da treba osigurati pravovremen pristup javnosti zakonodavnim dokumentima te olakšati sudjelovanje građana EU-a u zakonodavnom postupku EU-a; prepoznaje važnost pravodobnog postupanja svih institucija sa zahtjevima za pristup dokumentima za promicanje povjerenja u zakonodavni postupak EU-a, koji se temelji na glavnim načelima transparentnosti i javnog pristupa informacijama, što potvrđuje sudska praksa Suda Europske unije; podsjeća ne to da u skladu sa sudskom praksom EU-a institucije EU-a mogu samo u iznimnim okolnostima odbiti otkrivanje zakonodavnih dokumenata te da se njihovo obrazloženje za to mora temeljiti na specifičnim i konkretnim činjenicama;
9. prima na znanje namjeru Ombudsmana da provede širu istragu o tome kako Komisija

⁴ Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 15. prosinca 2011. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (preinaka), članak 3.: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2011-0580_EN.pdf

⁵ <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/hr/69206>

⁶ Posebno izvješće Europskog ombudsmana o svojoj strateškoj istrazi o vremenu koje je Europskoj komisiji potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima (OI/2/2022/OAM)

tumači opseg informacija o okolišu i informacija povezanih s ispuštanjem emisijama u okoliš; posebno veliku zabrinutost izražava zbog toga što je Ombudsman utvrdio nepravilnosti u postupanju u vezi s odbijanjima Komisije da omogući pristup dokumentima o emisijama stakleničkih plinova iz industrije keramike, o kojima se izvještava u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama; izražava žaljenje zbog toga što je Komisija odbacila rješenje koje je Ombudsman predložio i što nije osigurala potrebnu transparentnost kao ni punu primjenu Uredbe (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice⁷ i Aarhuške konvencije; poziva Komisiju da zajamči javni pristup informacijama o okolišu, u skladu s pravom EU-a i relevantnom sudskom praksom Suda Europske unije, te da promiče sudjelovanje javnosti u donošenju odluka koje se odnose na okoliš; izražava zabrinutost zbog toga što se odbijanje Komisije da omogući pristup svim zatraženim dokumentima o emisijama stakleničkih plinova prijavljenima u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama odnosi i na druga postrojenja, osim onih iz keramičke industrije, te poziva Ombudsmana da s ciljem povećanja transparentnosti nastavi podizati razinu osviještenosti o nalazima istraga; podsjeća na to da se velik broj predstavlki upućenih Europskom parlamentu odnosi na ograničen pristup informacijama o okolišu ili nedostatak tih informacija;

10. poziva Vijeće da omogući puni javni pristup pravnom mišljenju o Direktivi (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022.⁸ o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji, u skladu s preporukom Ombudsmana, koji je utvrdio postojanje nepravilnosti u postupanju u tom području;
11. podržava Ombudsmana u njegovim naporima da dodatno doprinese pojašnjenju toga što se može smatrati dokumentom EU-a i naglašava da bi institucije EU-a trebale slijediti njegove preporuke kako bi prilagodile svoje administrativne prakse uzimajući u obzir razvoj sredstva komunikacije; naglašava da se pravo građana na javni pristup informacijama primjenjuje na pisane fizičke i elektroničke dokumente kao i na audiosnimke i audiovizualne snimke povezane s politikama, aktivnostima i odlukama institucija EU-a te podsjeća na to da se poslovne tekstualne i instant poruke smatraju „dokumentima” u skladu s Uredbom br. 1049/2001; izražava žaljenje zbog slučajeva u kojima Komisija nije odobrila javni pristup dokumentima u obliku poruka e-pošte ili tekstualnih poruka, kao što su one koje se odnose na nacрте strategija EU-a za tlo, šume i prilagodbu klimatskim promjenama ili na razmjene između predsjednice Komisije i glavnog izvršnog direktora jednog farmaceutskog poduzeća u vezi s kupnjom cjepiva protiv bolesti COVID-19;
12. cijeni predanost Ombudsmana poštovanju temeljnih prava u aktivnostima povezanima s migracijama; primjećuje da je Ombudsman od Komisije zatražio dodatno pojašnjenje o tome kako to tijelo namjerava zajamčiti poštovanje ljudskih prava u kontekstu Memoranduma o razumijevanju između EU-a i Tunisa i tako osigurao da EU poštuje svoje obveze u pogledu ljudskih prava; naglašava da su sve institucije, tijela i agencije EU-a obvezne poštovati ljudska prava i temeljne slobode kako si definirani u

⁷ SL L 264, 25.9.2006., str. 13., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006R1367>

⁸ SL L 275, 25.10.2022., str. 33., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2041>

Ugovorima i Povelji;

13. prima na znanje odluku Komisije da surađuje s nacionalnim i lokalnim tijelima na izradi procjene učinka na temeljna prava objekata za upravljanje migracijama koje financira EU, nakon relevantne istrage Ombudsmana na vlastitu inicijativu; naglašava da i lokalno stanovništvo ima svoja prava;
14. pozdravlja istrage Ombudsmana nakon afere Katargate u Parlamentu; snažno podupire zaključke Ombudsmana prema kojima institucije EU-a trebaju poštovati i postrožiti etička pravila i pravila EU-a za borbu protiv korupcije te prema kojima se provedba reformi u tom području u Parlamentu mora na odgovarajući način pratiti i provoditi na svim razinama; ističe da Parlament i Komisija uvijek trebaju posebnu pozornost posvećivati praksama izravnog i neizravnog lobiranja kako bi se utvrdili nedostaci i slabe točke koji bi mogli ugroziti transparentnost i odgovornost te povećati rizik od potencijalnih sukoba interesa; pozdravlja velik napredak postignut u vezi sa postojećim Kodeksom ponašanja zastupnika u Europskom parlamentu u pogledu integriteta i transparentnosti te potiče Ombudsmana da, prema potrebi, nastavi pratiti proces njegove provedbe; ističe da se etička pravila moraju strogo poštovati kako bi povjerenje građana u europske institucije bilo snažnije;
15. naglašava ključnu ulogu transparentnosti, dobre uprave te institucijskih sustava provjere i ravnoteže u radu institucija EU-a;
16. prima na znanje istrage Ombudsmana o rizicima od sukoba interesa u Komisiji, posebno u području Europskog fonda za obranu, uključujući i činjenicu da Komisija nije obvezna objaviti imena stručnjaka s kojima se savjetuje o projektima povezanim s Europskim fondom za obranu; u tom kontekstu upućuje na prijedlog Ombudsmana prema kojemu bi Komisija trebala proaktivno objavljivati izjave o financijskim interesima članova Odbora za regulatorni nadzor i, po potrebi, izmijeniti relevantna pravila kojima se uređuje Odbor;
17. prima na znanje poziv Ombudsmana upućen Europskoj investicijskoj banci (EIB) da poboljša svoja pravila o sukobu interesa i ojača nadzornu ulogu svog Odbora za etiku i usklađenost nakon odlaska bivšeg potpredsjednika te banke na mjesto izvršnog direktora jedne nacionalne razvojne banke; u tom pogledu potiče Ombudsmana da se zadrži fokus na pitanju razdoblja mirovanja i prakse rotirajućih vrata članova višeg osoblja svih institucija, agencija i tijela EU-a kako bi se zajamčili najviši etički standardi transparentnosti i javne odgovornosti;
18. pozdravlja promjene koje je Komisija uvela u svoje interne smjernice o javnoj nabavi, a koje su pozitivno ocijenjene u okviru istrage Ombudsmana i na temelju kojih se lakše rješava problem mogućih profesionalnih sukoba interesa u pozivima za podnošenje ponuda;
19. potiče Komisiju da uloži veće napore u povećanje transparentnosti u pogledu Mehanizma za oporavak i otpornost te je poziva da unaprijedi postupak rješavanja zahtjeva za javni pristup dokumentima povezanim s Mehanizmom za oporavak i otpornost kao i da nastavi objavljivati preliminarne procjene zahtjeva država članica za plaćanje;

20. pozdravlja odluku Ombudsmana o pokretanju istrage na vlastitu inicijativu o kašnjenjima Komisije povezanima s upravljanjem rizikom od opasnih kemijskih tvari kako bi se ispitala kašnjenja u uvođenju ograničenja za ublažavanje rizika određenih kemikalija te kašnjenja u stavljanju kemikalija na popis tvari za čiju je uporabu potrebno prethodno odobrenje;
21. izražava zabrinutost zbog toga što je Ombudsman utvrdio nekoliko problema u pogledu transparentnosti interakcija Komisije s duhanskom industrijom; napominje, međutim, da se Komisija obvezala dodatno procijeniti izloženost svojih odjela lobiranju duhanske industrije; podsjeća Komisiju na to da su EU i sve njegove države članice potpisnice Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom te da su stoga pri utvrđivanju i provedbi svojih politika javnog zdravlja u pogledu nadzora nad duhanom obvezne poduzeti mjere za zaštitu tih politika od komercijalnih i drugih interesa duhanske industrije;
22. podsjeća na neizostavnu obvezu institucija EU-a da osiguraju usluge neovisnih i kvalificiranih dužnosnika koji su zaposleni na otvoren način i uz odgovarajuću geografsku ravnotežu u pogledu državljanstva i jezika; ističe da je Ombudsman proveo istragu o tome kako je Europski ured za odabir osoblja (EPSO) proveo predseleksijske testove u okviru postupka zapošljavanja novog osoblja u javnoj službi EU-a te da je utvrdio probleme u vezi s organizacijom testova koji se provode isključivo na daljinu; poziva EPSO da unaprijedi svoje postupke zapošljavanja na način da zajamči da tehnički zahtjevi ne stavljaju određene kandidate u nepovoljan položaj i da kandidatima pruži jasne informacije; smatra da bi kandidati, ako tako odluče, trebali imati mogućnost pristupanja tim testovima fizički, dakle osobno u centru za testiranje, kao što je bila i uobičajeno prije pandemije bolesti COVID-19;
23. pozdravlja činjenicu da je Ured Europskog ombudsmana 2023. nastavio s informiranjem o svojoj ulozi i predstavljanjem svog rada najširoj mogućoj publici kao i činjenicu da je sudjelovao na Europskom skupu mladih (EYE2023); ističe važnost rasprave koju Ombudsman organizira uz sudjelovanje Komisije i Parlamenta o usklađenosti s okvirom za integritet administracije EU-a;
24. pozdravlja istrage Ombudsmana nakon pritužbi osoba s invaliditetom i potiče ga u njegovu radu kao aktivnog sudionika u Okviru EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom: ističe važnost predanosti Ombudsmana praćenju provedbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u administraciji EU-a te poziva sve institucije EU-a da posvete najveću moguću pozornost preporukama Ombudsmana u istragama povezanima s pravima osoba s invaliditetom; pozdravlja činjenicu da je Ombudsman 2023. predsjedao Okvirom EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom te kontinuirani rad tog tijela kao člana spomenutog okvira;
25. naglašava da je „Europski akt o pristupačnosti”⁹ donesen 17. travnja 2019. i da je rok koji je u njemu utvrđen za prenošenje u zakonodavstvo država članica bio 28. lipnja 2022.; ističe da je glavno područje primjene Europskog akta o pristupačnosti bilo olakšati život najmanje 87 milijuna osoba s invaliditetom i olakšati im pristup, među ostalim, javnom prijevozu, bankarskim uslugama, računalima, televizorima, e-knjigama

⁹ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga, SL L 151, 7.6.2019., str. 70, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj?locale=hr>

- i internetskim trgovinama; izražava duboko žaljenje zbog toga što nijedna država članica još nije uspjela osigurati njegovo potpuno i dosljedno prenošenje te što se i dalje akumuliraju kašnjenja, o čemu svjedoče i tekući postupci zbog povrede koje je protiv svih njih pokrenula Komisija; poziva Ombudsmana da kao dio ukupnih aktivnosti koje se provode u okviru EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom skrene pozornost na to vrlo teško kršenje prava EU-a, kojim se ozbiljno ugrožavaju prava osoba s invaliditetom, kako bi se pomoglo u njegovu prioritetnom rješavanju;
26. pozdravlja istragu Ombudsmana o tome kako Komisija primjenjuje pravilo iz Pravilnika o osoblju EU-a o udvostručenju dječjeg doplatka za djecu kako bi se pomoglo pri skrbi za djecu s teškoćama u razvoju; u tom pogledu pozdravlja inicijativu Komisije da cijela administracija EU-a revidira primjenjiva pravila kako bi se osigurala individualna procjena svih zahtjeva za tu vrstu naknade;
 27. ističe važnost Europske mreže pučkih pravobranitelja (ENO) i godišnjih sastanaka s nacionalnim i regionalnim pučkim pravobraniteljima u okviru Europske mreže pučkih pravobranitelja u daljnjem podizanju razine osviještenosti o tome što Europski ombudsman može učiniti za europske građane; potiče Ombudsmana da nastavi sudjelovati u razmjeni iskustava i najboljih praksi s nacionalnim pučkim pravobraniteljima u okviru Europske mreže pučkih pravobranitelja; prima na znanje činjenicu da je tema godišnje konferencije ENO-a 2023. bila zaštita ljudskih prava te razmatranje koristi i mogućih nedostataka upotrebe umjetne inteligencije u javnoj upravi; potiče organizacije civilnog društva da se bolje koriste uslugama Europskog ombudsmana za provedbu nadzora nad institucijama EU-a, jamčenje transparentnosti i rješavanje slučajeva neusklađenosti s pravom Unije;
 28. poziva na nastavak bliske suradnje između Ombudsmana i Odbora za predstavljanje Europskog parlamenta, koji imaju zajedničku misiju približavanja institucija EU-a građanima; iznimno cijeni pažnju koju Ombudsman posvećuje pritužbama te daljnje radnje koje u vezi s njima poduzima, uključujući upućivanje pritužbi koje su izvan njegove nadležnosti, a koje se tiču provedbe zakonodavstva EU-a, drugom relevantnom tijelu ili Odboru za predstavljanje EP-a; potiče Ured europskog ombudsmana da nastavi ulagati napore u tu svrhu, s obzirom na to da suradnja s Odborom za predstavljanje, pravodobno informiranje i pristup dokumentima na sva 24 službena jezika EU-a mogu povećati učinkovito sudjelovanje građana i civilnog društva u postupku donošenja odluka;
 29. cijeni činjenicu da je 2023. godine stopa prihvaćanja u institucijama EU-a, odnosno postotak pozitivnih odgovora na ukupan broj prijedloga Ombudsmana za ispravljanje ili poboljšanje njihovih administrativnih praksi, iznosila 81 %, što predstavlja poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu; međutim, čvrsto vjeruje da institucije, agencije, tijela i uredi Unije moraju u potpunosti i dosljedno poštovati sva rješenja, preporuke i prijedloge Ombudsmana;
 30. pohvaljuje Ombudsmana radi njegova kontinuiranog i konstruktivnog radnog odnosa s Komisijom, institucije EU-a na koju utječe većina istraga Ombudsmana; napominje da taj odnos pomaže Komisiji da svoje administrativne postupke provodi uz veću učinkovitost i transparentnost;

31. cijeni i pozdravlja napore Ombudsmana i njegova ureda koje oni ulažu u kontinuirano poboljšanje svojih unutarnjih postupaka kako bi se osiguralo optimalno iskustvo podnositelja pritužbi te što učinkovitije rješavanje pritužbi; potiče napore Ombudsmana da dodatno poboljša vidljivost svojih aktivnosti i pozdravlja poboljšanja internetskog sustava za podnošenje pritužbi Ombudsmanu, zahvaljujući kojima to tijelo postalo pristupačnije korisnicima; pozdravlja uspostavu višejezične internetske stranice Ombudsmana, koja je rezultat njegova angažmana u pružanju pomoći na 24 službena jezika EU-a; naglašava važnost jamčenja punog pristupa osoba s invaliditetom svim resursima koje EU stavlja na raspolaganje svojim građanima, posebno putem sustavnih usluga pismenog i usmenog prevođenja koje se nude na svim službenim jezicima, uključujući znakovni jezik;
32. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju i izvješće Odbora za predstavke proslijedi Vijeću, Komisiji, Europskom ombudsmanu, vladama i parlamentima država članica te njihovim pučkim pravobraniteljima ili sličnim nadležnim tijelima.

OBRAZLOŽENJE

Godišnje izvješće o radu Europskog ombudsmana za 2023. službeno je predano predsjednici Europskog parlamenta Roberti Metsoli 18. travnja 2024., a ombudsmanica Emily O'Reilly izvješće je predstavila Odboru za predstavke 4. rujna 2024. u Bruxellesu.

Mandat Europskog ombudsmana utvrđen je člancima 24. i 228. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Člankom 24. UFEU-a i člankom 43. Povelje EU-a o temeljnim pravima utvrđeno je pravo na podnošenje pritužbe Europskom ombudsmanu. U skladu s člankom 228. UFEU-a Europski ombudsman, kojeg bira Europski parlament, ovlašten je primati pritužbe od svakog građanina Unije ili svake fizičke ili pravne osobe s boravištem odnosno registriranim sjedištem u nekoj od država članica u vezi s nepravilnostima u postupanju institucija, tijela, ureda ili agencija Unije, pri čemu je iznimka Sud Europske unije u izvršavanju svojih pravosudnih ovlasti.

Dodatni temelj, koji je u prvom redu povezan s ulogom Ombudsmana, jest članak 41. stavak 1. Povelje EU-a o temeljnim pravima, u kojem se navodi da „svatko ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku”.

Europski ombudsman pomaže osobama, poduzećima i organizacijama koji se suočavaju s problemima s administracijom EU-a tako što rješava upućene mu pritužbe, ali i tako što nastoji promicati dobre administrativne praksu proaktivnim utvrđivanjem širih sustavnih pitanja povezanih s institucijama EU-a. Europski ombudsman ne može provesti istragu o svim pritužbama koje zaprimi, ali Ured pokušava pomoći svima onima koje zatraže pomoć, među ostalim tako što pruža savjete o drugim mogućnostima traženja pravne zaštite.

Tijekom 2023. Ombudsmanu se obratilo 17 550 građana. Od toga je 14 423 građana savjet pronašlo u okviru interaktivnog vodiča na internetskoj stranici Ombudsmana, dok su na 735 zahtjeva za informacije odgovor pružile službe Europskog ombudsmana, a 2392 zahtjeva je kao pritužbe obradio Ombudsman.

Od ukupno 2392 pritužbe koje je Ombudsman obradio tijekom 2023. godine 886 ih je bilo spadalo u njegov djelokrug, dok ih je 1506 pripadalo područjima izvan tog djelokruga.

Europski ombudsman 2023. godine obradio je više od 1506 pritužbi iz područja izvan svoga djelokruga, u prvom redu zato što se nisu odnosile na rad administracije EU-a. Više od 40 % takvih pritužbi došlo je iz Španjolske, Poljske i Njemačke. Pritužbe građana Europskom ombudsmanu odnosile su se na pitanja povezana s jednakim postupanjem ili diskriminacijom, sudskim predmetima, zaštitom potrošača, bankarstvom i administrativne transparentnostima. Pritužbe iz domena izvan djelokruga uglavnom su se odnosile na probleme povezane s nacionalnim, regionalnim ili lokalnim javnim tijelima, vladama i tijelima javnih službi te nacionalnim ili međunarodnim sudovima (kao što je Europski sud za ljudska prava). Druge pritužbe izvan nadležnosti Ombudsmana odnosile su se na institucije EU-a, ali su bile povezane s političkim ili zakonodavnim djelovanjem.

Kad su se pritužbe odnosile na pitanja izvan njegove nadležnosti, Ombudsman je pojasnio svoj mandat i savjetovao podnositeljima pritužbi da se obrate drugim tijelima koja bi im mogla pomoći, primjerice, usmjerio bi podnositelje pritužbi na nacionalne i regionalne

pravobraniteljske institucije, institucije EU-a (uglavnom na Europsku komisiju i Europski parlament) te na mreže kao što su SOLVIT i europski potrošački centri. Podnositeljima pritužbi koji su izrazili nezadovoljstvo konkretnim zakonodavstvom EU-a Ombudsman je savjetovao da se obrate Odboru za predstavke Europskog parlamenta.

Ombudsman je 2023. godine otvorio 398 istraga, od kojih su se 393 temeljile na pritužbama, a pet bile pokrenute na vlastitu inicijativu. Istodobno je zatvorio 372 istrage (369 njih bile su utemeljene na pritužbama, a 3 su bile istrage na vlastitu inicijativu).

Većina istraga koje je Ombudsman proveo 2023. odnosila se na Komisiju (250 istraga, tj. 62,81 %), zatim na Europski ured za odabir osoblja (EPSO) (47 istraga, tj. 11,81 %), Parlament (16 istraga, tj. 4,02 %) i Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) (11 istraga, tj. 2,76 %). Preostale istrage odnosile su se na: Europski ured za borbu protiv prijevара (7 istraga, tj. 1,76 %), Vijeće Europske unije (7 istraga, tj. 1,76 %), Europskog nadzornika za zaštitu podataka (6 istraga, tj. 1,51 %), Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) (6 istraga, tj. 1,51 %), Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (5 istraga, tj. 1,26 %), druge agencije EU-a (33 istrage, tj. 8,27 %) i druge institucije ili tijela EU-a (12 istraga, tj. 3,01 %).

U vezi s istragama koje je Ombudsman zaključio 2023. rješenje je pronađeno u 206 predmeta (55,4 %), u 99 predmeta (26,6 %) nisu utvrđene nepravilnosti u postupanju, dok je u 27 predmeta (7,3 %) Ombudsman utvrdio nepravilnosti u postupanju te je dotična institucija prihvatila preporuku.

Istrage predmeta koje je Ombudsman zaključio 2023. u prosjeku su trajale kraće od šest mjeseci: 203 predmeta (54 %) zaključena su u roku od tri mjeseca, 114 predmeta (31 %) u roku od 3 do 12 mjeseci, 40 predmeta (11 %) u roku od 12 do 18 mjeseci, a samo je 15 predmeta (4 %) zaključeno nakon više od 18 mjeseci.

Stopa prihvaćanja (postotak pozitivnih odgovora na ukupni broj prijedloga Ombudsmana) za 2023. godinu, koja obuhvaća predmete zaključene 2022., iznosila je 81 % predmeta. Institucije EU-a reagirale su pozitivno na 67 od 83 ukupna prijedloga Ombudsmana usmjerena na ispravljanje ili poboljšanje njihovih administrativnih praksi.

Tri najvažnija pitanja u istragama koje je Ombudsman zaključio 2023. bila su transparentnost i odgovornost (34,2 %), službenička kultura (21,5 %) i zapošljavanje (15,3 %); Druga pitanja uključuju dobro upravljanje kadrovskim pitanjima, pravilnu primjenu diskrecijskog prava (uključujući u postupcima zbog povrede prava), pravilno upravljanje postupcima zbog povrede prava, poštovanje temeljnih prava, poštovanje postupovnih prava, bespovratna sredstva, postupke nabave, ugovore, područje etike, sudjelovanje javnosti u donošenju odluka EU-a i dobro financijsko upravljanje;

Osim glavnih aktivnosti povezanih s pritužbama Ombudsman provodi i opsežnije strateške istrage i inicijative u vezi sa sustavnim problemima u institucijama EU-a. U okviru svog strateškog djelovanja 2023. Ured Ombudsmana proveo je strateške istrage i pokrenuo strateške inicijative o raznim temama:

- **Pristup dokumentima**

Javni pristup dokumentima temeljno je pravo kojim se štite transparentnost i legitimnost institucija EU-a. Dokumenti i informacije koje javnost traži često su vremenski osjetljivi i ako dođe do kašnjenja, mogu izgubiti relevantnost za podnositelja zahtjeva. U istrazi na vlastitu inicijativu Europskog ombudsmana provedenoj 2023. i naslovljenoj „Vrijeme koje je Komisiji potrebno da obradi zahtjeve za javni pristup dokumentima” utvrđeno je da postoje sustavna i velika kašnjenja, osobito u načinu na koji Komisija postupala sa zahtjevima za preispitivanje prvotnih odluka o zahtjevima za pristup, kao i to da ta institucija često i u velikoj mjeri prekoračuje rokove utvrđene u primjenjivom zakonodavstvu. Ombudsman je zaključio da ta velika sustavna kašnjenja i nepoštovanje rokova iz Uredbe (EZ) br. 1049/2001 u Komisiji predstavljaju nepravilnosti u postupanju. Nakon dotične istrage Ombudsman je od Europske komisije zatražio da riješi problem sustavnih kašnjenja u rješavanju zahtjeva za pristup dokumentima, posebno ponovnih zahtjeva. Osim toga, Ombudsman je Europskom parlamentu poslao posebno izvješće u kojem je zatražio njegovu potporu ne bi li se Komisiju potaknulo da djeluje u skladu s izdanom preporukom. O izvješću se raspravljalo sa zastupnicima u Europskom parlamentu, u Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove.

Ombudsman je pokrenuo istragu na vlastitu inicijativu o tome kako Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija rješavaju zahtjeve za javni pristup zakonodavnim dokumentima. Istraga se u prvom redu odnosi na vrijeme potrebno za rješavanje takvih zahtjeva i način na koji institucije primjenjuju iznimke u zakonodavstvu EU-a o javnom pristupu u svrhu uskraćivanja pristupa. Ombudsman je nastojao pregledati dokumente u posjedu institucija povezane sa zahtjevima za javni pristup dokumentima koji se odnose na Akt o digitalnim tržištima, reviziju Direktive o sustavu EU-a za trgovanje emisijama i Direktivu o minimalnim plaćama.

U istrazi „Vrijeme koje je Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) bilo potrebno za rješavanje zahtjeva za javni pristup dokumentima” Ombudsman je utvrdio probleme s praksama koje Frontex primjenjuje pri obradi zahtjeva koje smatra nepreciznima ili koji se odnose na veliku količinu dokumenata ili velike dokumente. Ombudsman je bio mišljenja da to predstavlja nepravilnost u postupanju te je Frontexu preporučeno da obustavi dotične prakse.

Ombudsman je razmotrio i pitanje transparentnosti donošenja odluka Vijeća EU-a o sankcijama u kontekstu ruske invazije na Ukrajinu. Iako je primio na znanje objašnjenje Vijeća o tome zašto ne može proaktivno staviti na raspolaganje više dokumenata o donošenju sankcija, potaknuo je Vijeće na to da nastavi ulagati napore kako bi u najvećoj mogućoj mjeri i na odgovarajući način javnost informiralo o restriktivnim mjerama.

U istrazi povezanoj s donošenjem odluka u području okoliša Ombudsman je kritizirao odbijanje Komisije da omogući pristup dokumentima o emisijama stakleničkih plinova iz industrije keramike, o kojima se izvještava u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama (ETS EU-a). Ombudsman je predvidio provedbu šire istrage o načinu na koji Komisija tumači opseg informacija o okolišu i informacija povezanih s ispuštanjem emisijama u okoliš, s obzirom na posebnu važnost osiguravanja transparentnosti u donošenju odluka o okolišu.

Osim toga, Ombudsman je 2023. objavio vodič o pristupu dokumentima EU-a kako bi se podigla razina svijesti građana o tom javnom pravu i njihovo razumijevanje tog područja te im se omogućilo da nadziru donošenje odluka u EU-u. Nadalje, Ombudsman je

pomogao pojasniti koji se to dokumenti točno smatraju dokumentima EU-a te je kritizirao Komisiju zbog toga što određene poruke elektroničke pošte nije prvotno uključila u opseg zahtjeva za pristup.

- **Temeljna prava**

Ombudsman je u ožujku 2023. otvorio istragu na vlastitu inicijativu o tome kako Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) ispunjava svoje obveze u području temeljnih prava pri provedbi aktivnosti traganja i spašavanja. U sklopu istrage ispitalo se kako Frontex osigurava poštovanje temeljnih prava u kontekstu operacija traganja i spašavanja na Sredozemlju pri provedbi svojih aktivnosti nadzora i zajedničkih pomorskih operacija s tijelima država članica. Istraga je pokazala nedostatke u načinu na koji Frontex reagira u izvanrednim pomorskim situacijama u koje je uključen. S ciljem njihova uklanjanja Ombudsman je iznio niz prijedloga povezanih s radom Frontexa.

U istrazi na vlastitu inicijativu provedenoj da bi se procijenilo kako Europska komisija osigurava poštovanje temeljnih prava u objektima za upravljanje migracijama koje EU financira u Grčkoj Ombudsman je utvrdio probleme u vezi s načinom na koji je Komisija ispunila svoju dužnost prema kojoj centri za prihvata i identifikaciju za smještaj migranata i tražitelja azila moraju biti usklađeni sa standardima temeljnih prava. U istrazi su utvrđeni i problemi s transparentnošću Radne skupine za upravljanje migracijama, koju je Komisija osnovala kako bi stala na kraju prenapučenosti prihvatnih centara za migrante i poboljšala uvjete koji u njima vladaju. Ombudsman je iznio prijedloge za rješavanje tih problema i pozdravio odluku Komisije da surađuje s lokalnim vlastima na izradi procjene učinka objekata za upravljanje migracijama u Grčkoj na temeljna prava, da tu procjenu objavi i da je periodično preispituje.

U okviru svog strateškog djelovanja Ombudsman je od Europske komisije zatražio i više informacija o Memorandumu o razumijevanju potpisanom u srpnju 2023. između EU-a i Tunisa, a posebno o tome na koji način Komisija planira osigurati poštovanje ljudskih prava u kontekstu aktivnosti povezanih s migracijama tijekom provedbe sporazuma.

Ombudsman je 2023. zaključio inicijativu u kojoj se razmotrilo kako Agencija Europske unije za azil ispunjava svoje obveze u području temeljnih prava te na koji način jamči instituciju odgovornosti za moguća kršenja temeljnih prava. Usto je iznio i prijedloge za uklanjanje utvrđenih nedostataka.

- **Etička pitanja**

Ombudsman je 2023. razmotrio rizike od sukoba interesa u područjima kao što je Europski fond za obranu (EDF). Pokrenuo je istragu o tome kako Komisija osigurava da nema sukoba interesa među vanjskim stručnjacima koji ocjenjuju projektne prijedloge ERF-a jer suprotno uobičajenoj praksi evaluacije prijedloga koji bi trebali primiti sredstva EU-a Komisija nije obvezna objaviti imena stručnjaka s kojima se savjetuje u vezi sa spomenutim projektima. Ombudsman je Komisiju zatražio informacije o tome kako njezino osoblje ocjenjuje i provjerava osobne izjave stručnjaka, koliko su često utvrđeni sukobi interesa, ima li Komisija smjernice o tome kada se stručnjaci mogu konzultirati unatoč mogućim sukobima interesa te o tome kako Komisija postupuje s upozorenjima o sukobima interesa iz vanjskih izvora.

U strateškoj istrazi o transparentnosti interakcije Europske komisije s predstavnicima duhanske industrije Ombudsman je utvrdio da Komisija nije vodila ni na raspolaganje stavila zapisnike sa sastanaka s predstavnicima duhanske industrije niti je provela sustavnu procjenu u svim glavnim upravama o eventualnoj potrebi za sastancima s predstavnicima duhanske industrije. Ombudsman je utvrdio da propust Komisije da osigura sveobuhvatan pristup transparentnosti sastanaka s predstavnicima duhanske industrije predstavlja nepravilnost u postupanju. Ipak, pozdravio je činjenicu da se Komisija obvezala dodatno procijeniti izloženost svojih odjela lobiranju duhanske industrije.

Daljnje pitanje koje je Ombudsman želio razmotriti jest unaprjeđenje okvira Europskog parlamenta za etiku i transparentnost te je tako organiziran niz razmjena mišljenja s Parlamentom o njegovim planovima za reformu etičkih pravila. Ombudsman je također dao svoj doprinos prijedlogu reforme u 14 točaka, koji je predstavila predsjednica Parlamenta Roberta Metsola. Ombudsman je potvrdio da je ostvaren bitan napredak u pooštrenju pravila, ali je napomenuo da nije jasno kako će Europski parlament pratiti i provoditi nova pravila.

Osim toga, proveo je stratešku inicijativu o načinu na koji Europska komisija postupala s pitanjem plaćanja putnih troškova i smještaja od strane trećih osoba u kontekstu poslovnih putovanja. Ombudsman je nastojao utvrditi opseg te prakse i način na koji Komisija provjerava postoji li sukob interesa kada treće strane pokrivaju troškove osoblja Komisije te dobiti pojašnjenje Komisije o tome kako se brine za to da njezini glavni direktori poštuju svoju obvezu pravodobnog objavljivanja informacija o sastancima s lobistima. Otkrio je prisutnost ranjivosti u sustavu podnošenja osobnih izjava i pozvao Komisiju da razmotri poboljšanja za osiguranje usklađenosti.

- **Odgovornost u donošenju odluka**

Ombudsman je pokrenuo istragu na vlastitu inicijativu kako bi razmotrio ulogu Europske komisije u upravljanju rizikom u pogledu opasnih kemijskih tvari u EU-u, a posebno vrijeme potrebno za uvrštavanje tvari na popis za autorizaciju i uvođenje ograničenja za ublažavanje rizika. Pokretanje istrage rezultat je dvojbi iznesenih tijekom javnog savjetovanja Ombudsmana o transparentnosti i odgovornosti u donošenju odluka u EU-u u vezi s okolišem provedenom 2022. Naime, ispitanici su istaknuli razne poteškoće koje otežavaju sposobnost praćenja procesa donošenja odluka ili doprinosa tim procesima. Ombudsman je Komisiji postavio niz pitanja s ciljem utvrđivanja opsega i razloga kašnjenja.

Ombudsman je proveo stratešku inicijativu o transparentnosti i odgovornost u provedbi Mehanizma EU-a za oporavak i otpornost. U okviru inicijative razmotrili su se transparentnost nacionalnih planova za oporavak i otpornost, strategija informiranja javnosti i komunikacijskih strategija o Mehanizmu za oporavak i otpornost te način na koji se nadziru fondovi.

Ombudsman je proveo stratešku inicijativu o tome kako Europska agencija za lijekove (EMA) osigurava proaktivnu transparentnost podataka o kliničkim ispitivanjima lijekova koji traže odobrenje za stavljanje u promet u EU-u. Ombudsman je pozdravio napore EMA-e da u punom opsegu ponovno pokrene svoju proaktivnu politiku objavljivanja te je Agenciju

pozvao da s javnošću što prije podijeli informacije o mogućnostima za sljedeće faze tog ponovnog pokretanja.

Ombudsman je pokrenuo i stratešku inicijativu za razmatranje načina na koji Europska komisija osigurava transparentnost Vijeća za trgovinu i tehnologiju EU-a i SAD-a, foruma EU-a i SAD-a za koordinaciju pristupa trgovinskim, gospodarskim i tehnološkim pitanjima te za produblјivanje transatlantskih trgovinskih i gospodarskih odnosa.

- **Kadrovska pitanja**

Nakon velikog broja pritužbi u vezi s primjenom testiranja na daljinu u postupcima odabira u Europskom uredu za odabir osoblja (EPSO) za zapošljavanje javnih službenika EU-a, Ombudsman je 2023. proveo istragu na vlastitu inicijativu kako bi razmotrio prijavljene probleme. Nekoliko kandidata žalilo se na testiranja, u prvom redu na zahtjev da se testovi provode isključivo na daljinu. Istaknuli su tehničke probleme tijekom testiranja i probleme s dobivanjem pomoći od EPSO-a i njegova ugovornog suradnika u tim slučajevima.

U istrazi Ombudsmana utvrđeni su razni problemi u načinu na koji je EPSO organizirao i nadzirao testove na daljinu, među ostalim u pogledu zahtjeva koje je uveo. Utvrđene su i manjkavosti u informacijama koje je EPSO dostavio kandidatima te u načinu na koji je postupao s pritužbama kao i problemi pri promjeni datuma testiranja. Ombudsman je EPSO-u iznio prijedloge u vezi s poboljšanjem te situacije.

U zasebnoj strateškoj inicijativi Ombudsman je skrenuo pozornost Komisije na informacije koje pruža neuspješnim podnositeljima zahtjeva u postupcima javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava. Konkretno, Ombudsman je od Komisije zatražio da neuspješnim podnositeljima zahtjeva pruži jasnije informacije o internim pravnim sredstvima koja su im na raspolaganju i potrebi za njihovom uporabom prije nego što se obrate Ombudsmanu. Ombudsman je izrazio svoje zadovoljstvo u pogledu odgovora Komisije te je zaključio inicijativu 2023. godine.

Europska mreža pučkih pravobranitelja

Europska mreža pučkih pravobranitelja formalna je mreža koju koordinira Europski ombudsman te je čini više od 95 ureda iz cijele Europe i Odbor za predstavke Europskog parlamenta. Godišnja konferencija Europske mreže pučkih pravobranitelja 2023. bila je usmjerena na zaštitu ljudskih prava kao i na ulogu pučkih pravobranitelja u otkrivanju štete, zaštiti ljudskih prava i pozivanju uprava na odgovornost. Na konferenciji se raspravljalo i o upotrebi umjetne inteligencije u javnim upravama te se pozdravilo pristupanje institucije pučkog pravobranitelja za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Odnosi s Europskim parlamentom

Europski ombudsman nastavio je 2023. blisku suradnju s Europskim parlamentom te je, osim što je predstavio rad Ureda na nekoliko saslušanja odbora i razmjena gledišta, raspravljao o reformama u pogledu integriteta i transparentnosti pokrenutima u Parlamentu. Ombudsman je u rujnu Parlamentu poslao posebno izvješće o sustavnim kašnjenjima Europske komisije u obradi zahtjeva za pristup dokumentima. Godine 2023. na godišnjoj radionici o pravima osoba s invaliditetom, koju je organizirao Odbor za predstavke, u raspravi o naporima

institucija EU-a da osiguraju učinkovitu komunikaciju s/o osobama s invaliditetom sudjelovao je član Ombudsmanova tima za strateške istrage. Predsjednica Odbora za predstavke Dolors Montserrat također je sudjelovala u radu panela na godišnjoj konferenciji Europske mreže pučkih pravobranitelja, čiji je član Odbor za predstavke, u sklopu sjednice posvećene europskim izborima i izboru Europskog ombudsmana.

Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom

Kao član Okvira EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Ombudsman je osobitu pozornost posvetio provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u administraciji EU-a.

Osim toga, tijekom 2022. bavio se i važnim istragama povezanim s pravima osoba s invaliditetom. U veljači je zaključio istragu o tome kako Europska komisija primjenjuje pravilo iz Pravilnika o osoblju EU-a o udvostručenju dječjeg doplatka za djecu kako bi se pomoglo pri skrbi za djecu s teškoćama u razvoju te je od Komisije zatražio da revidira svoj pristup. Naposljetku, Ured Ombudsmana predstavio je svoj rad u vezi s pravima osoba s invaliditetom na nekoliko događanja tijekom 2023., među ostalim na petoj sjednici Europskog parlamenta osoba s invaliditetom.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestitelj izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Cabinet Member of the European Ombudsman

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestitelj izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavio Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), u kojoj se navode uvjeti koji se primjenjuju na obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	14.11.2024
Rezultat konačnog glasovanja	+: 31 -: 2 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Peter Agius, Fredis Beleris, Alexander Bernhuber, Alma Ezcurra Almansa, Gheorghe Falcă, Isilda Gomes, Sandra Gómez López, Paolo Inselvini, Sebastian Kruis, Alexandra Mehnert, Ana Miranda Paz, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Cynthia Ní Mhurchú, Valentina Palmisano, Pina Picierno, Bogdan Rzońca, Marcin Sypniewski, Pál Szekeres, Jana Toom, Nils Ušakovs, Ivaylo Valchev, Maria Zacharia
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Alex Agius Saliba, Gordan Bosanac, Annalisa Corrado, Rosa Estaràs Ferragut, Fabrice Leggeri, Nikos Pappas, Kosma Złotowski
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 216. st. 7. Poslovnika	Angéline Furet, Jagna Marczułajtis-Walczak, Andrey Novakov, Rosa Serrano Sierra

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

31	+
ECR	Paolo Inselvini, Bogdan Rzońca, Ivaylo Valchev, Kosma Zlotowski
ESN	Marcin Sypniewski
PPE	Peter Agius, Fredis Beleris, Alexander Bernhuber, Rosa Estaràs Ferragut, Alma Ezcurra Almansa, Gheorghe Falcă, Jagna Marczułajtis-Walczak, Alexandra Mehnert, Andrey Novakov
PfE	Angéline Furet, Sebastian Kruis, Fabrice Leggeri, Pál Szekeres
Renew	Cynthia Ní Mhurchú, Jana Toom
S&D	Alex Agius Saliba, Annalisa Corrado, Isilda Gomes, Sandra Gómez López, Pina Picierno, Rosa Serrano Sierra, Nils Ušakovs
The Left	Valentina Palmisano, Nikos Pappas
Verts/ALE	Gordan Bosanac, Ana Miranda Paz

2	-
NI	Lefteris Nikolaou-Alavanos, Maria Zacharia

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani